

1 9 3 6 szeptember 3

Ezen a napon állandósították Jugoszláviában a bírakat: Egy régi polgári demokratikus jog visszaállításáról van szó, ami bizonyára nagyjelentőségű lesz a közvéleményre.

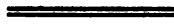
A XVIII. század végén és a XIX. század elején nagy közjogi harcok folytak a feudalizmus likvidálásáért, a polgárok törvény előtti egyenlőségéért és érdekeik védelméért az állami szervekkel és magával az állammal szemben. A XIX. század folyamán azután a liberális szellem teoretikusan mindenütt győzelmet aratott, a francia forradalom vívmányai révén pedig a gyakorlatba is átment. A közjogban ez a győzelem az állami hatalom három szervre való felosztását jelentette: közigazgatási, törvényhozási és igazságszolgáltatási szervre. A közigazgatási hatalmat a kormány gyakorolja, a törvényhozást a parlament, az igazságszolgáltatás hatalmát pedig a bírák. Minél függetlenebbek ezek a szervek egymástól, annál inkább biztosítják a polgárok érdekeit, valamint az állami tisztviselők önállóságát. És annál demokratikusabb a politikai rendszer.

Vannak államok, ahol a közigazgatási hatalom fejének semmiféle befolyása sincs a parlamentre és ahol nem ő nevezi ki a bírakat. Az U. S. A.-ban például az elnöknek, mint a közigazgatási hatalom fejének nemcsak hogy nincs törvényhozási joga, de még csak előterjesztést sem tehet erre sem közvetlenül, sem miniszterei által. Az előterjesztést és magát a törvényhozást a nemzetgyűlés végzi. Sőt az U. S. A. annyira megy, hogy elnöknek nem engedi meg a parlamentben való megjelenést sem. Ezáltal az U. S. A.-ban a törvényhozó hatalom teljesen független a közigazgatásától. Ugyanígy az igazságszolgáltatási hatalom független a közigazgatásától, sőt a bíróság áll a közigazgatási és törvényhozó hatalom felett. Emlékeztet, hogy a legfelső bíróság Roosevelt összes gazdasági rendelkezéseit hatályon kívül helyezte. Tehát a legfelső bíróság feladata megállapítani, hogy a kormányhatalom által hozott rendeletek és a parlament törvényei összhangban állnak-e az alkotmánnyal. Ha alkotmányellenesek, úgy azokat a legfelső bíróság hatályon kívül helyezheti.

Mi ezzel szemben a helyzet Európában? Nálunk ezen három hatalom szétválásztása sohasem történt meg teljesen. A közigazgatási hatalom rendeleteivel az alkotmány alaprendelkezéseit megváltoztathatja. Ez az állapot természetesen teljes bizonytalanságra vezet. A közigazgatási hatalom feje nemcsak a közigazgatási hatalmat gyakorolta, hanem kezében összpontosult egy része a törvényhozási hatalomnak és ezenkívül a bírák kinevezése. Diktatúra ese-

tén mindhárom hatalom egy kézbe jut. Ilyen alapon illuzórikus, sőt lehetetlen a polgárok megvédése az állammal szemben. Ennek következtében nincs is itt teljes polgári szabadság.

Most bíránk állandósultak. Függetlenek, állandóak és elmozdíthatatlanok. Egy lépés ez a fentebb vázolt demokratikus államberendezkedés felé. Ézentúl a bírák nem védekezhetnek azzal, hogy az elbocsátástól vagy az áthelyezéstől való félelem befolyásolta őket. Teljes felelősséget vállalhatnak az egész nyilvánosság előtt minden ténykedésükért. Végzéseikért senkisémmel vonhatja felelősségre őket sem közvetlenül sem közvetve. Ez az állandósulás teoretikus eredménye.

Gazdasági válság és népegészség. „Az általános gazdasági szükség, amit elsősorban a növekvő tömegmunkanélküliség jellemez, komoly veszélyeztetését jelenti a népegészségnek. Hogy idáig még óriási méretű járványok nem következtek be, az elsősorban a higiénia fejlettségének s a népi élet minden területén mutatkozó óvakodásnak köszönhető. Letagadhatatlanul jelentkezik azonban a munkanélküliség következményei, főleg ideges és szellemi zavarokban. Ezek a tünetek a munkaképesség súlyos befolyásolásán kívül fokozzák a testi megbetegedésekre való hajlamot. Az ifjúság számára a foglalkozásnélküliség a kedvezőtlen pszichikai fejlődés veszedelmét jelenti.” Deutsche Medizinische Wochenschrift.

Flaubert egy igen kevésbé ismert műve az „Elfogadott gondolatok szótára” szembeszökően bizonyítja a polgári gondolkodásmód folytonosságát és az alábbi néhány, mutatóanyagba került címszó tanúskodik arról, hogy Flaubert óta milyen keveset változott a maradi körök ideológiai fegyvertára.

Imperialisták. Csupa becsületes, békés, udvarias, disztíngvált ember.
Koldulás. Be kellene tiltani, de sohasem teszik meg.

Közoktatás. A népnek nincs rá szüksége — ahhoz, hogy a kenyerét megkeresse.

Regények. Megrontják a tömegeket.

Szabadság. Ó mennyi bünt követnek el a te nevedben!... Minden szabadságunk meg van, ami csak szükséges.

Szegények. A velük való foglalkozás minden erényt helyettesít.

Ujítás. Mindig veszélyes.